

nètica local de cada poble) Artesa S., i La Sentiu (1920); *àya* Cabanabona (1931).

DOC. ANT. *Anga* 1121 (MiretS, *Castellbò*, 96); *R. d'Agna* 1209 (testificat en un doc. relatiu a Isot i a un lloc que afr. amb Artesa, Todela, Seró, Donzell i Marcovau: MiretS, *Templ.* 209); *Ayna* 1278 (bis, en *BABL* VII, 237). En totes tres grafies: *ŷ* representat pels símbols *ng*, *gn*, *yn*. Potser ja en el S. x: ZRoca-fort (*GGC* 254).

Tant ell com Madoz, posen de relleu les bones pastures que hi ha en el seu terme per al bestiar.

ETIM. En l'estudi de *E. T. C.* I, 176, vaig demostrar que ve d'un mot basc antic ANGLIA 'devesa', posant-ho dins un grup de mots bascos derivats, i dins un conjunt d'etimologies de NLL cat., i d'altres del Nord-est del domini castellà, com *Enguidanos*,¹ *Anguita* (?) i *Anguiozar*.

En particular, *Anguia* (santand.) i la vila d'*Anguiano* a la Rioja, els quals demostren que la forma paleo-basca havia de ser ANGLIA, no pas *angio* que avui s'ha generalitzat en basc; però en el sistema dels diminutius en basc modern *etxano* respon al primitiu *etxe* 'casa', *bidano* a *bide* 'camí', *eltxano* a *eltxe*. Quant al domini català, *Anya* va acompanyat de *Anyano* [*villa Aniano* 1086, *Marca Hi.* 1170], amb etimologia romana errònia, Aeb., *Top.* 62; antiga parr. a les valls del Cantó o Castellbò.² *Anyús*, *Anyós* (cf. alt arag. *Añués*), *Anyerri*, *Nyer*, *Nyis*, *Nyòvols*; vegeu per a tot això *E. T. C.* I, 172-181; més en *ZRPh.* LXXVII, 353.

Estudi que va ser acceptat i comentat per Mitxelena (*BSVAP* 1966, 289);³ més parentela basca en Azkue, *Morf.* 100.27 ss. i 31.16. Novetat important és que el mot bc. degué pertànyer també als elements comuns amb l'ibèric i el celtibèric (en el qual s'ha exagerat en creure que tot és indoeuropea), car sembla que hi hem d'identificar el mot *AnCios* del bronze de Botorrita; sobre aquest, veg. Tovar, *Hispania Ant.* III, 1973, 385; i jo crec que també un *Es-AnCios* que hi surt més enllà, en el qual jo veuria el prefix negatiu *ez-* típic del basc, que al meu entendre, és un dels testimonis més clars d'elements ibero-bascos en el sistema celtibèric, no sols en el lèxic.

¹ *Enguidanos* —cap a mig camí de Cuenca a València, en el ferroc., abans d'Utiel— té tot l'aire d'un diminutiu ibero-basc d'*Anguita*, tal com *Anguiano* ho és d'ANGIA. D'*Anguita*, que és més prop de la Rioja que de Guadalajara, exposava els meus dubtes en la n. 19, però ara, vist aquest lligam, tenc deixo a desestimar-los; i pensant també que la conservació de l'oclusió de *gi* pogué ser, en *Eguidanos*, deguda a l'arabització; i al retard en la total romanització entre els «serranos» de la zona d'*Anguita*.

² Amb aquest *Anyano*, potser podem ajuntar un *Agnaes* que va amb *Abiglers* en doc. de 912, Urgellet (*Cart.* Tavernoles, p. 32.15). I un *Pla d'Anyà* en el conflent (prop del *Pla de Ganta*, terme d'Escaró), poble que és al costat de *Nyer*, nom estudiat ací. —³ Mitxelena no dubta gens de l'origen bascoide del grup toponímic cat. i cast. que vaig aplegar; però potser exagera una mica la puresa bas-

ca d'aquest grup en descartar-hi algun enllaç cèltic (com el del verb irl. que hi cita per a 'protegir'); sovint penso que tant els bascolegs com els indoeuropeistes exageren una mica en la puresa indoeuropea del cèltic i el germànic, tant com certs bascolegs en la puresa no-indoeuropea del lèxic basco-ibèric, oblidant massa la part que tant el cèltic com l'iberobasc podien heretar d'un fons paleo-europeu. La mescla és un fet comú a tota l'Europa occidental des dels temps remots (ja molt abans dels micènics). Cf. encara, amb ANGLIA 'devesa', l'escand. ant. *engiR*, gen. pl. *engia* 'dels prats'.

De la mateixa arrel basca que *Anya* semblen venir els noms següents:

ANYÓS

Llogaret d'Andorra, per alt de La Maçana, a l'E. PRON. MOD. *ayós* a La Maçana, i a Tor (1932).

DOC. ANT. «W. Guitard, de *Nos*» entre els homes de la Maçana, a. 1176; *Anhos* docs. de la cancelleria de Foix, aa. 1275 i 1389; *Anos* 1440 (Valls Tab., *Valls Pir.*, *Andorra*, 397, 411, 484, 490).

ETIM. En *E. T. C.* II, 37, i I, 177, només el dono com a pre-romà, i com a pertanyent a aquest grup de NLL cat.; però en la terminació, més que el sufix toponímic *-ós* (diferent de *-òs*: *Alós*, *Casós*, *Gramós*, *Berrós*), potser hi podem reconèixer l'adj. basc *otz* 'fred': ANGI-OTZ 'devesa freda' paral·lel a *Lanós* LANDA ortz 'garriga freda' (cf. *otz* en *Araós*, *Gueróss*, *Turroso* (*Top. V. Boi*). Total que es repeteix en el nav. *Anoz* (entre *Ollo* i *Olza*, prop de Pamplona, i en el compost *Anozibar* (format amb *ibar*, *-rra* 'ribera') (p. d'Ostiz, el N. de Pamplona); damunt *Anozibar* hi ha encara un altre *Anoz*; i també tenim un arag. *Añués* (riu i pda. del p. j. Sos): doble timbre *o/q* que no és, però, incompatible amb el basc *otz*. Crec que és un cogn. *Anyós* el de la «*Relació de la V. d'Andorra*» de l'a. 1838, que cito sovint. En el Bearn un mun. *Agnòs*, prop d'Oloron [*Anhos* a. 1364], PRaymond (*Di. To. BPyr.*, s. v.). Cf. encara un *Añoza* a Biscaia i un altre cap a Palència.

ANYERRI

Mas d'~ (o d'en *Nyerri*), quadra gran i antiga a les Garrigues, dins el te. de Castellldans (Arabía, *Misc. Folk.*, p. 150). Nom besó del de *Nyer* (/Nyerro) de Conflent.

L'ANYA(DA) te. d'Ares, moleta cap a les cotes 943 o 959 (40° 25' x 3° 34', IGC), xxviii, 85. La naturalesa pelada d'aquest paratge sembla descartar relacionar-ho amb *anyada* 'collita', 'període de l'any'.

De *Nyer*, *Nyis*, *Nyòvols*, *Nyus*, tractarem a part a la lletra NY-.

ANYELL, -ELLS

Anyells llog. del BEmp., agr. a Corçà. No és nom recent, car ja el trobem en un doc. del S. x, que no el distingeix de l'actual cap de municipi. «Carciano que